

07.02.2023

Asia/8

§ 85 Helsingiläisten liikkumistottumukset 2022

HEL 2022-010722 T 08 00 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi tutkimuksen, jossa on selvitetty helsingiläisten liikkumistottumuksia vuonna 2022. Tutkimuksessa tarkasteltiin helsingiläisten tekemien kaupungin sisäisten matkojen kulkutapajakaumaa, määrää ja tarkoitusta.

Käsittely

Asian aikana kuultavana olivat liikennetutkija Olivia Halme ja liikennetutkija Katja Moilanen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Olivia Halme, liikennetutkija, puhelin: 310 42155
olivia.halme(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingiläisten liikkumistottumukset 2022 -raporttiluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Tutkimuksessa selvitettiin helsingiläisten tekemiä Helsingin sisäisiä matkoja yhden vuorokauden aikana. Tutkimus antaa käsityksen siitä, kuinka paljon helsingiläiset liikkuvat ja kuinka suuri osuus kaupungin sisäisistä matkoista tehdään jalan, pyöräillen, joukkoliikennevälineillä, henkilöautolla ja muilla kulkuvälineillä. Koronaepidemiolla ja siihen liittyvillä rajoituksilla ja suosituksilla on ollut merkittävä vaikutus helsingiläisten liikkumiseen viime vuosina. Myös koronaepidemian myötä syntynyt etätyökulttuuri on muovannut helsingiläisten arkiliikkumista.

Tutkimusajankohtana syys-lokakuussa 2022 helsinkiläiset tekivät yhteensä noin 1,8 miljoonaa Helsingin sisäistä matkaa vuorokaudessa. Matkojen absoluuttinen määrä Helsingissä on nyt hieman suurempi kuin vuonna 2021. Keskimäärin helsinkiläiset tekivät 3,0 Helsingin sisäistä matkaa vuorokaudessa. Määrä pysyi edellisvuoteen nähden samana.

Yleisin matkojen kulkutapa oli kävely (47 % tehdyistä matkoista). Joukkoliikenteen kulkutapaosuus oli 23 %, henkilöauton 20 % ja polkupyörän 9 %. Kulkutapaosuudet pysyivät samalla tasolla kuin vuonna 2021.

Tarkasteltaessa vain henkilöautolla ja joukkoliikenteellä tehtyjä matkoja, oli joukkoliikenteen osuus suurempi (54 %) kuin henkilöautomatkojen osuus (46 %).

Vapaa-ajan matkat olivat selvästi yleisimpiä matkoja (40 %). Toiseksi yleisimpiä olivat työ-, koulu- ja opiskelumatkat (26 %). Vapaa-ajan matkojen osuus on edellisvuoden tasolla ja edelleen korona-aikaa edeltävää aikaa korkeammalla tasolla. Myös työmatkojen osuus on samalla tasolla kuin vuonna 2021, mutta edelleen selvästi korona-aikaa alemmalla tasolla.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää helsinkiläisten liikkumistottumuksia. Tutkimus tehtiin nyt kahdennentoista kerran. Ensimmäisen kerran se toteutettiin vuonna 2010. Vuodesta 2012 alkaen tutkimus on tehty joka vuosi.

Tutkimuksen toteutti Taloustutkimus Oy. Tutkimuksen aineisto kerättiin puhelinhaastatteluilla syys-lokakuussa 2022. Tutkimuksen kohderyhmänä oli Helsingin kaupungin 7–79-vuotias väestö. Haastatteluja tehtiin yhteensä 3001 kpl. Otos muodostettiin satunnaispoimintana Helsingin asukkaiden puhelinnumeroista ja haastateltavien valinnassa noudatettiin sukupuoli-, ikä- ja aluekiintiöintiä. 7–14-vuotiaita tavoiteltiin heidän vanhempiansa kautta.

Vastaajia pyydettiin kertomaan edellisen vuorokauden aikana tekemänsä matkat aamusta kello 4.00:sta yöhön kello 3.59 asti pääasiallisen kulkutavan mukaan (kulkutapa, jolla tehtiin kilometreissä pisin matka). Mukaan otettiin vain Helsingin sisällä tapahtuvat matkat. Tutkimuksessa matkalla tarkoitettiin siirtymistä kävelen tai jollain kulkuneuvolla paikasta toiseen. Samasta paikasta alkavat ja päättyvät matkat laskettiin kahdeksi matkaksi siten, että toinen päätepiste oli lenkin etäisin piste. Lisäksi kysyttiin kysymyksiä mm. matkakortin käytöstä, auton ja pol-

kupyörän omistuksesta sekä auton ja joukkoliikenteen käytöstä. Vuoden 2022 tutkimuksessa kysyttiin uutena asiana myös talouden käytössä olevan auton käyttövoimaa.

Tutkimuksen päätulosten (n=3001) virhemarginaali on enimmillään $\pm 1,8$ %-yksikköä.

Tutkimusajankohtana syksyllä 2022 koronaepidemian alkamisesta oli kulunut noin 2,5 vuotta. Tutkimusajankohtana Helsingissä ei ollut voimassa koronaepidemiaan liittyviä rajoituksia tai suosituksia.

Tutkimuksen raporttiluonnos löytyy liitteenä.

Tutkimuksen tulokset

Tutkimusajankohtana vuoden 2022 syys–lokakuussa Helsingin sisäisiä matkoja tehtiin yhteensä 1 812 625 vuorokaudessa. Tehtyjen matkojen absoluuttinen määrä oli hieman suurempi kuin vuonna 2021. Joukkoliikenteellä tehtyjen matkojen määrä kasvoi 5 % ja henkilöautolla tehtyjen matkojen määrä väheni 5 %. Sähköpotkulaudoilla tehtyjen matkojen määrä kasvoi 85 % vuoden takaiseen verrattuna.

Vuonna 2020 useiden kulkumuotojen matkamäärissä tapahtui koronaepidemiatilanteen myötä suuria muutoksia. Vuosien 2021 ja 2022 aikana määrät palautuivat osittain lähemmäksi koronaepidemiaa edeltäviä matkamääriä, mutta tuloksista on edelleen havaittavissa muuttuneet liikkumistottumukset. Vuoteen 2019 verrattuna kävelyn matkamäärä oli 22 % suurempi ja joukkoliikenteen matkamäärä 19 % pienempi. Suhteellisesti eniten joukkoliikennematkoista ovat vähentyneet raitioliikenteen matkamäärät, jotka olivat 24 % alhaisemmat vuoteen 2019 verrattuna. Vuonna 2021 vastaavat luvut olivat kävelyllä +20 % ja joukkoliikenteellä -23 %. Pyöräilyn ja henkilöautoliikenteen osalta matkamäärien muutokset ovat olleet koronaepidemian aikana pienempiä. Vuoteen 2019 verrattuna pyörämatkojen määrä vuonna 2021 oli 5 % alhaisempi ja henkilöautoliikenteen 8 % alhaisempi.

Keskimäärin helsinkiläinen teki 3,0 kaupungin sisäistä matkaa vuorokaudessa. Keskiarvotulos on pysynyt samana kuin viime vuonna. Mediaaniluku oli nyt 2, kuten myös vuosina 2020 ja 2021. Kantakaupungissa asuvat tekivät hieman enemmän matkoja (3,1) kuin esikaupungissa asuvat (3,0) henkilöä kohti. Kantakaupungissa asuvat liikkuvat esikaupunkilaisia selvästi yleisemmin kävellen. Esikaupungissa henkilöautoa käytettiin matkoihin kantakaupunkia useammin. Naiset kulkivat miehiä enemmän kävellen ja joukkoliikenteellä, miehet puolestaan käyttivät naisia enemmän henkilöautoa. Eniten liikkuvat lapset ja nuoret eli 7–17-vuotiaat (3,6 matkaa vuorokaudessa) ja vähiten yli 65-vuotiaat (2,5 matkaa vuorokaudessa).

Yleisin matkojen kulkutapa oli kävely (47 % tehdyistä matkoista). Kävellessä tehtyjen matkojen osuus pysyi samalla tasolla vuoteen 2021 verrattuna. Seuraavaksi useimmin matkoja tehtiin henkilöautolla kuljettajana (15 %) ja bussilla (11 %). Matkoista tehtiin pyörällä 9 %, metrolla 6 %, henkilöautolla matkustajana 5 % ja raitiovaunulla 4 %. Junamatkoja oli 3 % matkoista. Kaikkien joukkoliikenteen kulkumuotojen matkaisuudet vähentyivät vuonna 2020 selvästi. Vuosien 2021 ja 2022 aikana osuudet kasvoivat, mutta pysyivät silti koronaepidemiaa edeltävää tasoa alhaisempana.

Henkilöautomatkojen yhteenlaskettu osuus väheni prosenttiyksikön 20 %:iin. Joukkoliikenteen yhteenlaskettu kulkutapaosuus pysyi 23 %:ssa. Kestävien kulkutapojen yhteenlaskettu osuus nousi 78,3 %:sta 79,3 %:iin. Tarkasteltaessa vain joukkoliikenteellä ja henkilöautolla tehtyjä matkoja, oli joukkoliikenteen osuus 54 % ja henkilöautoliikenteen osuus 46 %. Henkilöautolla tehtyjen matkojen suhteellinen osuus verrattuna joukkoliikenteeseen on kuitenkin edelleen suurempi kuin mitä se oli ennen koronatilannetta.

Sähköpotkulaudoilla tehtyjen matkojen osuus oli edelleen pieni: sähköpotkulaudoilla tehtiin yhteensä hieman yli puoli prosenttia kaikista matkoista. Vuonna 2021 vastaava osuus oli alle puoli prosenttia. Kanta-kaupungin matkoja tarkasteltaessa sähköpotkulaudoilla tehtyjen matkojen määrä oli kuitenkin lähes samalla tasolla taksimatkojen kanssa. Sähköpotkulaudat on raportoinnissa erotettu omaksi kulkumuodokseen vuodesta 2021 alkaen, aikaisempina vuosina sähköpotkulaudalla tehdyt matkat on luettu mukaan kävellessä tehtyihin matkoihin.

Kävelyn kulkutapaosuus pysyi edellisvuoden tasolla kaikissa ikäluokissa. Myös joukkoliikenteen kulkutapaosuus pysyi edellisvuoden tasolla, paitsi 7–17-vuotiaiden ikäluokassa, jossa se väheni 4 %-yksikköä. Yli 30-vuotiaat naiset käyttivät joukkoliikennettä hieman enemmän kuin vuonna 2021. Miehillä joukkoliikenteen osuus kulkutavassa väheni hieman. Henkilöautolla kuljettajana tai matkustajana tehdyt matkat nousivat erityisesti 7–29-vuotiaiden luokassa. Tosin 18–29-vuotiailla miehillä henkilöauton kulkutapaosuus väheni 7 %-yksikköä vuoden takaisesta. Myös muissa yli 30-vuotiaiden ikäluokissa tapahtui laskua henkilöauton kulkutavan osalta. 7–17-vuotiaiden luokassa henkilöautolla matkustajana matkustamisen osuus kasvoi 4 %-yksikköä, mikä näkyi varsinkin iltapäivän matkustamisessa. Polkupyörän kulkutapaosuudessa ei tapahtunut muuten suuria muutoksia, mutta 7–17-vuotiaiden miesten osalta se väheni 5 %-yksikköä. Sähköpotkulautailun kulkutapaosuus kasvoi joitakin prosenttiyksikön kymmenyksiä kaikissa miesten ikäluokissa, paitsi yli 65-vuotiaiden luokassa. Naisilla sähköpotkulautailun osuus kasvoi hieman 7–17 ja 45–64-vuotiaiden osalta.

Kävely kulkumuotona korostuu erityisesti kantakaupungissa asuvien keskuudessa. Osuus (53 %) on samalla tasolla viime vuoden tuloksen kanssa, ja 8 %-yksikköä koronaepidemiaa edeltävää aikaa suurempi. Kantakaupungissa asuvilla kävelyn jälkeen seuraavaksi yleisin kulkutapa oli raitiovaunu (10 %) ja kolmanneksi yleisin henkilöauton käyttö kuljettajana (10 %). Kuljutavat pysyivät likimain vuoden 2021 tasolla. Bussin kulkutapaosuus kasvoi 2 prosenttiyksikköä ja metron yhden prosenttiyksikön. Kävely, henkilöauton käyttö matkustajana ja taksin käyttö laskivat kukin yhden prosenttiyksikön. Kestävien kulkumuotojen osuus kantakaupungissa asuvilla on 86,9 %.

Esikaupungissa asuvilla kävelyn (43 % tehdyistä matkoista) jälkeen yleisin kulkutapa oli henkilöauton käyttö kuljettajana (17 %) ja kolmanneksi bussin käyttö (12 %). Henkilöauton käyttö kuljettajana on vähentynyt 3 %-yksikköä edellisestä vuodesta. Myös metron käyttö laski yhden prosenttiyksikön. Bussin käyttö, henkilöauton käyttö matkustajana ja sähköpotkulaudan käyttö kasvoivat kukin yhden prosenttiyksikön. Kestävien kulkumuotojen osuus esikaupunkialueilla asuvilla on 75,3 %.

Suurin osa tehdyistä matkoista oli vapaa-ajan matkoja (40 %). Työ-, koulu- ja opiskelumatkoja oli 26 %. Eriteltynä työmatkoja oli 18 % ja koulu- tai opiskelumatkoja 9 % (pyörästettyinä kokonaislukuina). Ostosmatkojen osuus oli 17 %, asiointimatkojen osuus (lääkäri, pankki yms.) 7 % ja työhön liittyvien asiointimatkojen osuus 4 %. Tehtyjen matkojen tarkoitukset pysyivät yleisesti vuoden 2021 tasolla, muutokset olivat yhden prosenttiyksikön luokkaa. Vuoteen 2019 verrattuna vapaa-ajan matkoja tehtiin vuonna 2022 3 %-yksikköä enemmän, ja työ-, koulu- ja opiskelumatkoja 7 %-yksikköä vähemmän. Muuten tehtyjen matkojen tarkoitusten osuuksissa ollaan lähes myös vuoden 2019 tasolla.

Vapaa-ajan matkoissa kävelyn osuus oli selvästi suurin: 59 % matkoista tehtiin kävellen. Vapaa-ajanmatkoista 16 % tehtiin henkilöautolla, 15 % joukkoliikenteellä ja 8 % pyörällä. Työmatkoista 47 % tehtiin joukkoliikenteen kulkuvälineillä, 23 % henkilöautolla, 15 % pyörällä ja 12 % kävellen. Koulu- ja opiskelumatkat tehtiin pääasiassa ja kävellen (45 %), joukkoliikenteellä (32 %) ja pyörällä (14 %).

Syksyllä 2022 vapaa-ajanmatkat olivat yleisin matkojen tarkoitus kaikissa ikäryhmissä lapsia ja nuoria lukuun ottamatta. Vuoteen 2021 verrattuna vapaa-ajanmatkojen osuus laski eniten 18–29-vuotiailla sekä jonkin verran myös 45–64-vuotiaiden ikäryhmässä. Työmatkojen osuus kasvoi hieman vuoden takaiseen verrattuna, suurinta kasvu oli 18–29-vuotiaiden osalta. Lasten ja nuorten (7–17-vuotiaiden) matkoista 49 % oli koulu- ja opiskelumatkoja ja 44 % vapaa-ajan matkoja. Yli 65-vuotiaat tekivät pääasiassa vapaa-ajan matkoja (49 %) ja ostosmatkoja (31 %). Nuorilla aikuisilla (18–29-vuotiaat) vapaa-ajan matkat (36 %),

työmatkat (23 %) ja ostosmatkat (17 %) olivat yleisimpiä. Koulu- tai opiskelumatkoja oli 10 %. 30–44-vuotiailla vapaa-ajan matkojen osuus oli 38 %. Työmatkoja oli 25 %, ostosmatkoja 14 %, asiointimatkoja 7 % ja toisen henkilön kyyditsemismatkoja 6 %. 45–64-vuotiailla matkojen tarkoituksen jakauma oli samankaltainen, poikkeuksena kuitenkin ostosmatkojen hieman suurempi osuus (18 %) ja toisen henkilön kyyditsemismatkojen pienempi osuus (3 %).

Vastaajista 59 %:lla oli taloudessaan käytössä vähintään yksi henkilöauto, 41 %:lla autoa ei ole. Kantakaupungissa autottomia on huomattavasti enemmän, 51 % talouksista. Autottomien talouksien määrä on nyt pienentynyt kaksi prosenttiyksikköä viime vuodesta. Vuonna 2022 vastaajilta kysyttiin taloudessa eniten käytetyn henkilöauton käyttövoimaa. 59 % helsinkiläisten talouksien eniten käytetyistä autoista on bensiinikäyttöisiä. Toiseksi eniten on dieselkäyttöisiä (23 %), sitten ladattavia hybridejä (7 %) ja itselataavia hybridejä (6 %). Sähköautoja oli 3 % ja kaasuautoja 1 %. Kantakaupungissa oli hieman enemmän hybridi- ja sähköautoja, esikaupungissa taas bensiini- ja dieselautoja.

Noin kolmella neljästä helsinkiläisistä on käytössään polkupyörä vähintään silloin tällöin ja noin kahdella kolmesta aina tai melkein aina. Osuudet ovat nousseet hieman.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Olivia Halme, liikennetutkija, puhelin: 310 42155
olivia.halme(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsinkiläisten liikkumistottumukset 2022 -raporttiluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano